

Vonsovoych O. S., PhD in Political Science, associate professor of international relations department of Private Joint Stock Company «Higher educational institution «University of Central Europe» (Ukraine, Kyiv), sefinrof@ipnet.ua

Status of in the US National Security Strategy 2017

The purpose of this article is to determine the status of the Russian Federation under the US National Security Strategy of 2017. During writing, the author used the following methods: analysis, synthesis, comparison, induction, deduction. The main obtained conclusions are as follows: this article does not list all the examples with the participation of the Russian Federation in which it acts as a rival, but even from them it can be seen that this country is a serious competition and a danger to the United States of America; the sanctions policy of the European Union and the United States itself forced Russia to intensify its internal resources and potential and pursue a policy of import substitution: this led to the strengthening of the development of the military-industrial complex and key industrial sectors; the ideological component was manifested in an effort to extend the democratic model of the development of society in the world according to Russian and American models: this led not only to a clash of conceptual and methodological foundations, but also to a large-scale conflict of interests; the Russian Federation in the status of a rival is legally enshrined in the US National Security Strategy, which makes the tension between East and West even more open and real.

Keywords: US National Security Strategy, Russian Federation, China, NATO, status, threats.

* * *

УДК 32.01:303.42(477)

Гоцуляк В. М.,

кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії і політології, Хмельницький національний університет (Україна, Хмельницький), gotsylak@ukr.net

Ф. Прокопович: суспільно-політична думка України і імперські Російські доктрини XVIII ст.

Досліджується політична думка ранньомодерної України, що займає важливе місце в загальному контексті розвитку української духовної культури. Вона концентрує в собі особливий пізнавальний досвід досягнення специфіки політичної реальності, що сформувалася в етнокультурному та духовному просторі українського життя другої половини XVI–XVIII ст.

З'ясовано, що в результаті різних подій, які відбувалися в суспільно-політичному житті України другої половини XVII–XVIII ст., впливу православної церкви на їх перебіг і наслідки, національна ідентичність українців сприяла формуванню наднаціональної імперської ідентичності. Теоретичне обґрунтування централізації російської держави й перетворення її в абсолютну монархію зробили, як це не парадоксально, діячі Києво-Могилянської академії і серед них – Феофан Прокопович. Саме ним були сформульовані у XVIII ст. засади російської державності та російського абсолютизму.

Ключові слова: ранньомодерна Україна, Ф. Прокопович, національна ідентичність, еліта, влада, автономія, держава.

Розвиток політичних поглядів, ідей та уявлень в Україні кінця XVII – першої третини XVIII ст. відбувався в складних умовах трансформації українського суспільства в частину Російської імперії, входженням України до складу Російської держави і перенесенням центру політичного та релігійного життя до Москви. У зв'язку з цим в українському житті та українській свідомості посилювалися денационалізуючі процеси, на що не в останню чергу впливало московське православ'я і московська церква, які стали активними чинниками імперського шовінізму. Україна втратила політичну незалежність і перетворилася на периферію Російської імперії.

Неоднозначну, амбівалентну роль у процесах релігійного, політичного підпорядкування України Росії у кінці XVII–XVIII ст. відіграли видатні українські інтелектуали і філософи, діячі православної церкви, які належали до інтелектуального кола Києво-Могилянської

академії – Інокентій Гізель, Феофан Прокопович, Стефан Яворський, Мануйло Козачинський та ін. Намагаючись поширювати світло розуму, просвітництва, науки, освіти й культури на великих територіях єдиновірної Російської імперії, українці допомогли російським царям, передусім, Петру I, збудувати сильну імперію. Парадоксальним є те, що засади російської державності та російського абсолютизму були сформульовані у XVIII ст. саме українцем Ф. Прокоповичем. Ним була розроблена концепція російського абсолютизму, реалізація якої обернулася запереченням самого факту існування Української держави. Російська влада робила все можливе для її знищення. І завершальними кроками в цьому стали укази Єлизавети I та Катерини II про ліквідацію української автономії й будь-яких політичних форм самостійного існування українського етносу.

Діяльність українських інтелектуалів в кінці XVII–XVIII ст. не була спрямована на формування української ідентичності, на усвідомлення своєї інакшості від Москви. Українці на той час не усвідомлювали повною мірою своєї окремішності. Роль політичної свідомості в цих процесах не відчувалася, головним чинником етнічної єдності залишалася православ'я. У свідомості українців закріплювалася і підтримувалася думка про те, що вони є царевими підданими, а Україна – це частина Росії. Загалом українці були частиною «православно-слов'янської людності» з певною місцевою автономією й історично легітимізованими правами і «вольностями». Як пише М. Рябчук, масова міграція освічених малоросів до Московії хоч і посприяла Просвітництву й певній модернізації відсталого краю, але все ж не призвела до його культурної асиміляції, тобто «малорусизації» чи, сказати б у сучасних термінах «українізації» [4, с. 73].

В результаті різних подій, що відбувалися в суспільно-політичному житті України другої половини XVII–XVIII ст., впливу православної церкви на їх перебіг і наслідки, національна ідентичність українців сприяла формуванню наднаціональної імперської ідентичності. Розвиток України, її культури, державної ідеї, національної ідентичності був значно пригальмований, а то й зупинений взагалі.

Контроверсійність суспільно-політичних процесів в Україні парадоксальним чином доповнювалася тим, що ті духовні й інтелектуальні сили, які мали б бути носіями української ідеї, формували імперську ідентичність. Відсутність у кінці XVII–XVIII ст. Української держави компенсувалася прагненням православних священиків та інтелектуалів створити деяку національну єдність завдяки церкві. Пізніше до цих процесів долучилася й козацька еліта, яка успішно інкорпоровалася в структури Російської імперії і виконувала там різні функції, які були далекі від національних інтересів. Відсутність національної самосвідомості, ідентифікація себе з деякою православною, слов'янською спільнотою зіграли негативну роль у демократичному розвитку України.

Одним з найвидатніших українських мислителів та інтелектуалів, який зробив значний внесок у розвиток української політичної думки, але й став на службу Російському цареві, був Феофан Прокопович (1681–1736). Випускник, а потім ректор Київської академії (1710–1716), він пройшов еволюцію від українського інтелектуала та філософа до ідеолога російського абсолютизму.

Після навчання в Римі Ф. Прокопович повернувся в Київ, викладав у Київській академії, читав там свої філософські курси. У 1716 році Прокопович переїжджає в Петербург і стає радником царя з питань освіти й церкви, а згодом разом зі своєю «вченою дружиною», товариством однодумців – бере активну участь у здійсненні реформ Петра I.

Ф. Прокопович був автором численних праць з філософії, логіки, риторики, поетики. Особливе значення для нас мають праці, присвячені суспільно-політичній тематиці, зокрема, «Слово про владу і честь царську», «Правда волі монаршої», «Духовний регламент», «Розшук історичний». Ф. Прокопович створив одну з перших концепцій держави просвіченого абсолютизму, в якій відображувалися й обґрунтовувалися процеси централізації в Російській державі. Переосмислення засад державного існування в Російській імперії Феофаном Прокоповичем були, на наш погляд, закономірною реакцією на посилення царської влади в Російській державі наприкінці XVII – на початку XVIII ст.

Початок XVIII ст. – це час петровського просвітницького абсолютизму, а найхарактернішою ознакою цього періоду було прагнення утворити сильну державу. Теоретичне обґрунтування централізації російської держави й перетворення її в абсолютну монархію зробили, як це не парадоксально, діячі Києво-Могилянської академії і серед них – Феофан Прокопович. Виховані атмосферою духовної та інтелектуальної свободи, викладачі й вихованці Києво-Могилянської академії добре знали твори західноєвропейських мислителів, де розвивалися ранньобуржуазні ідеї теорії держави і права. Йдеться про твори Юста Ліпсія, Гуго Гроція, Самуїла Пуфендорфа, які були перекладені на російську мову Гавриїлом Бужинським. Серед книг Києво-Могилянської академії були також праці Томазо Кампанелли, Ніколо Макіавеллі, Жана Бодена та інших мислителів, які формулювали й захищали ідею сильної централізованої влади. Як підкреслює І. Захара, велика і добре підібрана вченими академії література з питань держави і права свідчить про те, що працюючи над створенням вчення про просвічений абсолютизм, вони цікавилися походженням і розвитком державних установ і правових норм багатьох народів [7, с. 201]. Вітчизняна традиція осмислення історії державності була представлена в творах Феодосія Сафоновича, Данила Туптала, в «Синописі» тощо.

Ф. Прокопович фактично став апологетом сильної царської влади і це з очевидністю проявлялося в його творах – «Історія імператора Петра Великого», «Слово про владу і честь царську», «Правда волі монаршої». Ідеологічно й організаційно сприяючи зміцненню політики Петра I, Прокопович гостро виступає проти спроб бояр перешкодити здійсненню централізації Російської держави. Він також заперечує ідею зверхності і автономії влади церкви щодо держави. Історію Російської імперії Прокопович намагається ввести в контекст світової історії як її важливу складову.

Розвиваючи думку Т. Гоббса про природний стан людини як війну всіх проти всіх, Ф. Прокопович стверджував, що в додержавному житті людей були мир, війна, любов, ненависть, добро і зло. Завдяки тому, що людина має вільну волю, вона може творити

добро і зло, бо зло людське примусило людей об'єднатися в один суспільний союз та прийняти державну владу, яка покликана оберігати від зла та захищати людей від зовнішніх супостатів, внутрішніх лиходіїв» [2, с. 82]. «Аще от естества, то от самага бога, создателя естества. Аще бо первья власти начало и от человеческого сословия и согласия происходит, обаче понеже естественный закон, на сердце человеческом от бога написанный, требует себе сильного защитника и совесть тогожде искати понуждает (яже и сама семья божие есть), того ради не можем не нарещи самага бога властей державных виновника. От сего же купно яве есть, яко естество учит нас и о повинении влаstem должном. Вниди внутрь себе и помысли сие: власть державная естественному закону есть нужна», – пише Ф. Прокопович у праці «Слово о власти и чести царской» (1718) [2, с. 82].

На його думку, закони потрібні, щоб не порушувати природних прав, а гарантувати такий стан може сильна влада. Шляхом договору народ передає свою волю монархові. А народна воля впливає з волі Бога. Тому якщо верховна влада заснована Богом, то вже це зобов'язує її підпорядковуватись. «Аще от естества, то от самага бога, создателя естества. Аще бо первья власти начало и от человеческого сословия и согласия происходит, обаче понеже естественный закон, на сердце человеческом от бога написанный, требует себе сильного защитника и совесть тогожде искати понуждает... От сего же купно яве есть, яко естество учит нас и о повинении влаstem должном. Вниди внутрь себе и помысли сие: власть державная естественному закону есть нужна», – пише український мислитель [2, с. 82]. Крім того, в постаті російського самодержця втілюється «наследная царствования мудрость, в нем же попечение о тебе истое отеческое, в нем же единомушия внутреннего сила и купно далече суть от него неискуство, нещадение, хищение, зависти, рвенния, раздоры, несогласия» [2, с. 42].

Підлегли не повинні сумніватися, що влада правителя від Бога: «...имена и титулы, влаstem высоким приличныя; не суетныя же, ибо от самага бога данныя, которые лутче украшают царей, нежели порфиры и диадимы, нежели вся велелепная внешняя утварь и слава их, и купно показывают, яко власть толикая от самага бога есть» [2, с. 84].

Відавши свою волю монархові, народ має підкорюватися будь-якій владі, не противитись їй, не засуджувати її. Народ повинен коритися наступникам монарха, виконувати волю спадкоємця влади. Вслід за Гоббсом Т. Прокопович вважав, що договір між підданим і монархом є суворо однобічним і йому не можна протидіяти. Влада у нього постає як абсолютна. Ф. Прокоповичем рішуче засуджуються будь-які виступи проти монаршої влади: «Аще убо тако есть, аще и строптивым владыкам и неверным должны суть христиане повиноватися, то колико должны суть все тое правоверным и правосудным государем! Оные бо суть господия, сии же и отцы. ...Власть есть самое первейшее и высочайшее отечество, на них бо висит не одного некоего человека, не дому одного, но всего великаго народа житие, целость, безпечалие» [2, с. 87].

Розвиваючи ідеї просвіченого абсолютизму, Ф. Прокопович, як і західноєвропейські філософи, стверджує,

що верховна влада повинна діяти відповідно до принципу загальної користі, дбати про народ, навчати його, як дотримуватися законів. Монарх повинен передусім піклуватися про громадські та військові справи. Ф. Прокопович виправдовував й ідеалізував, таким чином, політику Петра I та його реформи російського життя. Російський монарх, на його переконання, є втіленням всіх державних чеснот і рівного йому не було в історії, «яко от начала государства Всероссийского, еликия могут обрестися истории, сему равного не покажут. Ибо понеже на двоих сих вся государская должность виюит, на гражданском, глаголю, и воинском деле. Кто у нас когда обоя сия так добре совершил, яко же сей? Во всем обновил, или паче отродил, Россию?» [2, с. 91].

Підтримуючи і захищаючи ідею сильної і неподільної державної влади та прославляючи імператора Петра I, Прокопович, фактично, визначав свою політичну позицію щодо української державності. Проросійською була позиція Ф. Прокоповича у ставленні до спроб гетьмана І. Мазепи вести незалежну від імперської Росії політику. У своїх виступах–проповідях він прославляє перемогу Петра I в Полтавській битві, а гетьмана Мазепу називає «проклятым изменником» [2, с. 26], який незаконно посягав на державний престол.

Прокопович намагається ідеологічно обґрунтувати наступність царської влади. У зв'язку з цим він досить детально аналізував російську історію. Про це свідчить складений ним «Реєстр государей российских от самого Рурика до государя императора Петра Великого, которых числяется» [6]. Найбільшу увагу він приділяє діяльності царів, які зміцнювали єдину централізовану московську державу (Іван IV). Заявляючи про необмежену владу монарха, Ф. Прокопович допомагав Анні Іоанівні вступити на трон.

Особливе значення для розуміння політичної і філософської позиції Ф. Прокоповича щодо проблем влади, зокрема, співвідношення світської та духовної влади, має написаний філософом особливий документ – «Духовний регламент» (1720), в якому чітко формулюється ідея підпорядкування духовної влади світській. У «Духовному регламенті» Ф. Прокопович пише: «Монархов власть есть Самодержавная, которым повиноватися Сам Бог за совесть повелевает; паче советников своих имеют не токмо ради лучшего истинны взыскания, но дабы и не клеветали непокоривые человецы, что се, или оно силою паче и по прихотям своим, нежели судом и истиною заповедует Монарх: то кольми паче в Церковном правлении, где правительство не монаршеское есть, и правителем заповедуетя, да не господствуют клиру» [8, с. 3]. При цьому він застерігає від будь-яких бунтів проти такого стану речей в церкві: «А когда еще видит народ, что Соборное сие Правительство Монаршим указом и Сенатским приговором уставлено есть; то и паче пребудет в кротости своей, и весьма отложит надежду имети помощь к бунтам своим от чина духовнаго» [8].

«Духовний регламент» складається з трьох частин: у першій описуються загальні принципи правління («Описание и важные вины такового правления»), друга присвячена проблемам управління («Дела, управлению сему подлежащая»), третя – містить вимоги й норми для тих, хто управляє («Самых управителей должность,

действие и сила»). Згідно з «Духовним регламентом» справами церкви повинен управляти світський орган – Духовна колегія: «Уставляем Духовную Коллегию, то есть Духовное Соборное Правительство, которое по следующем zde Регламенте, имеет всякия Духовныя дела во Всероссийской Церкви управлять. И повелеваем всем верным поданным Нашим, всякого чина, Духовным и мирским имети сие за важное и сильное Правительство, и у него крайния дел Духовным управы, решения и вершения просить, и судом его определенным довольствоватися, и указов его слушать во всем, под великим за противление и ослушание наказанием, против прочих Коллегий» [8]. Підпорядкування духовної влади світській стало однією з головних ознак формування абсолютистської держави в Росії, де в особі монарха концентрувалася вся влада, включаючи й церковну.

Таким чином, Концепція держави у трактуванні Ф. Прокоповича – це просвітницько-абсолютистський варіант теорії природного права. Політичним ідеалом для Прокоповича була монархія, сильна російська держава, на чолі якої повинен стояти освічений монарх-самодержець. Монарх володіє всією повнотою влади в державі, тому йому повинна підпорядковуватися духовна влада. Закономірним наслідком реалізації такої позиції стала докорінна реформа церкви за правління Петра I, яка ліквідувала автономію духовенства і цілком підкорила його імператорові.

Таким чином, політичні погляди української еліти кінця XVII–XVIII ст. відображали загальну ситуацію в українському суспільстві й суттєво впливали на подальший розвиток України. Асиміляція українців іншою культурою негативно впливала на процес формування національної держави і спричиняла втрату національної ідентичності. Не останнє місце в цих процесах зіграв фактор відсутності традицій української державності та державотворчої політики української еліти.

Список використаних джерел

1. Нічик В. М. Феофан Прокопович. – М.: Мысль, 1977. – 192 с.
2. Прокопович Ф. Сочинения. – М.: Изд-во АН СССР, 1961. – 506 с.
3. Прокопович Ф. Філософські праці. Вибране / Упорядн. В. Литвинов. – К.: Вид-во «Дніпро», 2012. – 616 с.
4. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізненого націєтворення. – Київ: Критика, 2000. – 303 с.
5. Самарин Ю. Стефан Яворський и Феофан Прокопович // Самарин Ю. Ф. Избранные произведения. – М., 1996. – С.17–409.
6. Прокопович Ф. Філософські твори в трьох томах. – К., 1981. – Т.3. – 524 с.
7. Філософія Відродження на Україні / М. В. Кашуба, І. В. Паславський, І. С. Захара та ін. – Київ: Наукова думка, 1990. – 234 с.
8. <http://lib.pravmir.ru/library/book/1340>

References

1. Nichik V. M. Feofan Prokopovich. – M.: Mysl, 1977. – 192 s.
2. Prokopovich F. Sochineniya. – M.: Izd-vo AN SSSR, 1961. – 506 s.
3. Prokopovich F. Filosofski pratsi. Vybrane / Uporiadn. V. Lytvynov. – K.: Vyd-vo «Dnipro», 2012. – 616 s.
4. Riabchuk M. Vid Malorosii do Ukrainy: paradoksy zapizniloho natsiєtvorennia. – Kyiv: Krytyka, 2000. – 303 s.
5. Samarin Yu. Stefan Yavorskyi y Feofan Prokopovich // Samarin Yu. F. Yzbrannyye proyzvedenyia. – M., 1996. – S.17–409.
6. Prokopovich F. Filosofski tvory v trokh tomakh. – K., 1979. – T.1. – 512 s.; K., 1980. – T.2. – 552 s.; K., 1981. – T.3. – 524 s.
7. Filosofia Vidrozhennia na Ukraini / M. V. Kashuba, I. V. Paslavskyi, I. S. Zakhara ta in. – Kyiv: Naukova dumka, 1990. – 234 s.
8. <http://lib.pravmir.ru/library/book/1340>

Gotsulyak V. M., candidate of political sciences, associate professor, Associate Professor of the Department of Philosophy and Political Science, Khmelnytsky National University (Ukraine, Khmelnytsky), gotsulyak@ukr.net

F. Prokopovich: socio-political thought of Ukraine and imperial Russian doctrine of the XVIII century

The article examines the political thought of early modern Ukraine, which plays an important role in the overall context of the development of Ukrainian spiritual culture. She concentrates in her special cognitive experience of comprehension of the specifics of political reality, which was formed in the ethno-cultural and spiritual space of Ukrainian life of the second half of the XVI–XVIII centuries.

It was clarified that as a result of various events that took place in the social and political life of Ukraine in the second half of the XVII–XVIII centuries, the influence of the Orthodox Church on their course and consequences, the national identity of Ukrainians contributed to the formation of supranational imperial identity. The theoretical justification for centralizing the Russian state and turning it into an absolute monarchy, as it is paradoxical, has been made by the leaders of the Kyiv–Mohyla Academy, and among them – Theophanes Prokopovich. It was they who were formulated in the XVIII century the foundations of Russian statehood and Russian absolutism.

Keywords: early modern Ukraine, F. Prokopovich, national identity, elite, power, autonomy, state.

* * *

УДК 327

Гай–Нижник П. П.,
доктор історичних наук, завідувачий відділу
історичних студій, Науково–дослідний інститут
українознавства МОН України (Україна, Київ),
hai-nyzhnyk@ukr.net

**Руйнація і поглинання: плани керівництва
Російської Федерації щодо розколу і зруйнування
держави Україна (2014–2015 рр.)**

Висвітлено таємні плани державного керівництва Російської Федерації щодо дестабілізації політичного становища в Україні з метою розколу її територіальної цілісності й відторгнення з її складу центрально–східних областей шляхом поширення колаборантсько–сепаратистських рухів під проводом кремлівських спецслужб та прямого військового втручання російських регулярних військ.

Ключові слова: гібридна війна, російсько–українська війна, російська агресія, колабораціонізм, сепаратизм.

Від самого початку відновлення Україною своєї державної незалежності 1991 року, керівництво Російської Федерації не полишало надій та зусиль з безпосереднього чи прихованого уневажнення українського суверенітету. Засоби і методи для цього обиралися і застосовувалися різноманітні й комбіновані (гібридні): від торговельно–фінансових і енергетичних війн до культурно–інформаційної експансії; від дипломатичного тиску до прямого особистого шантажу української політичної верхівки; від спроб геополітичної блокади і воєнних погроз до інкорпорації у державно–політичне керівництво України кремлівських прямих і непрямих агентів тощо¹.

З перемогою Революції Гідності, як свого часу з острахом гіпотетично й припускали кремлівські політичні стратеги, усі багаторічні зусилля Росії до гібридно–повзучого опанування Україною й перетворення її на свою державу–сателіта із керованим президентом та маріонетковим урядом

¹ Дивіться: Гай–Нижник П. П. Росія проти України (1990–2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення. – К.: «МП Леся», 2017. – 332 с.

заслали невдачі. Проте dokonаний факт того, що Україна стала на шлях виходу з навколomosковської цивілізаційної орбіти, президент РФ В. Путін, як і російський державно–політичний істеблішмент, не лише відмовлявся визнати, а й не здатен був (через власний світоглядний ступор) усвідомити як нову геополітичну дійсність. Він сприйняв її мов особисту образу і власну поразку та, водночас, як виклик самій Росії, як перманентну загрозу її майбутньому існуванню не лише з неоімперської перспективи, а й з огляду на небезпеку перетворення її мегасуб'єктності на історичну ретроспективу.

Російська Федерація не могла змиритися не лише із своєю геополітичною поразкою у боротьбі за «м'яким» опануванням Україною, але й з самим її існуванням як держави. Тож Кремль вирішив застосувати у боротьбі з Україною не лише усі явні та приховані методи ведення гібридної війни, а й пряме збройне втручання у її внутрішні справи.

Ще 15 грудня 2013 р. автор цих рядків, з–поміж іншого, застерігав, що «Росія із своєю п'ятою колоною вже почала цілеспрямовано й енергійно втілювати в Україні перевірений на Грузії сценарій розколу України. Першою мішенню у цій неприхованій війні з боку РФ є Крим, за ним – Схід України (Донецьк, Луганськ, Харків). На фоні протистояння у Києві цих два регіони практично віддано під патронат російських агентів і проросійських сил, на черзі – втілення плану розколу і громадянської війни у дію. І тут усі українські сили мають дійти згоди (як українські сили у владі, так і в опозиції) і не дати Росії змогу підірвати лавину сепаратизму, рясно гониму кремлівськими грішми, зброєю, інструкторами та бойовиками. Відлік часу пішов вже давно» [5].

У Кремлі були переконані, що так звана революційна «хунта», яка «захопила владу силовим шляхом» не протримається у Києві й впаде якщо не за тиждень, то щонайдовше за два тижні. Адже в державі панував владний хаос, ресурси вичерпано чи виведено з країни, систему управління зруйновано, вертикаль влади від столиці до регіонів перервано, а на місцях панувала анархія й невизначеність (у деяких районних державних адміністраціях і в міських органах самоврядування чиновники працювали, але без загальної координації увесь цей велетенський владно–адміністративний механізм не функціонував). Тож у політичній верхівки Російської Федерації ще із самого початку переломних подій часів Революції Гідності з'явилося тверде переконання, що варто лише дмухнути і держава Україна розсіплеться, мов карткова будівля.

Вже у січні 2014 р., коли у Москві починали розуміти, що втрачають Україну і що проросійський режим В. Януковича у Києві приречений на падіння, путінські геополітичні стратеги замислили над новим планом розчленування й знищення української державності. Відтак у кабінетах Ради національної безпеки РФ було розроблено документ під назвою «Про кризу на Україні». То був узагальнений і масштабний план дій з дестабілізації України і включення дванадцяти українських областей та міста Києва до складу Російської Федерації.

У цій аналітичній записці, зокрема, зазначалося, що ситуація в Україні «прямо і безпосередньо загрожує